

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **J. J.**, bývajúceho v D., proti odporcom 1/ **Daňovému úradu Veľký Krtíš**, so sídlom vo Veľkom Krtíši, ul. SNP 2/A, 2/ **Daňovému riaditeľstvu Slovenskej republiky**, so sídlom v Banskej Bystrici, Nová ulica č. 19, **o náhradu škody a o vydanie bezdôvodného obohatenia**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 12 C 104/2010, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 14. decembra 2010 č.k. 12 Co 311/2010-57 a proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 14. decembra 2010 č.k. 12 Co 312/2010-61, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolania navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 14. decembra 2010 č.k. 12 Co 311/2010-57 a proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 14. decembra 2010 č.k. 12 Co 312/2010-61 **o d m i e t a .**

Odporcom náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 14. decembra 2010 č.k. 12 Co 311/2010-57 na odvolanie navrhovateľa potvrdil uznesenie Okresného súdu Veľký Krtíš z 18. marca 2010 č.k. 9 C 33/2010-19, ktorým okresný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, pretože u navrhovateľa neboli splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu svojvoľného a zrejme bezúspešného uplatňovania alebo bránenia práva. Rozhodnutie odôvodnil tým, že nezrozumiteľný obsah navrhovateľových podaní bránil prvostupňovému súdu zisťovať u navrhovateľa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov a pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov

na ochranu jeho záujmov v zmysle § 30 O.s.p. Uviedol, že bolo vecou účastníka konania tvrdiť skutočnosti a označiť dôkazy na preukázanie skutkových tvrdení. Konštatoval, že okresný súd si splnil svoju poučovaciu povinnosť a navrhovateľa o jeho procesných právach poučil.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 14. decembra 2010 č.k. 12 Co 312/2010-61 na odvolanie navrhovateľa potvrdil uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica z 13. augusta 2010 č.k. 12 C 104/2010-48, ktorým odmietol podanie, ktoré by podľa svojho obsahu mohlo byť návrhom na nariadenie predbežného opatrenia a ktorým odporcom 1/, 2/ nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že navrhovateľ bol okresným súdom vyzvaný na odstránenie väd tohto podania. Po doplnení podania navrhovateľom okresný súd však zistil, že v konaní v časti o nariadenie predbežného opatrenia nebolo možné pokračovať z dôvodu absencie potrebných náležitostí. Odvolací súd ďalej uviedol (ako v predchádzajúcom rozhodnutí), že nezrozumiteľný obsah navrhovateľových podaní zároveň bránil prvostupňovému súdu zisťovať u navrhovateľa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov a pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov na ochranu jeho záujmov v zmysle § 30 O.s.p. Zároveň tiež konštatoval, že okresný súd si splnil svoju poučovaciu povinnosť a navrhovateľa o jeho procesných právach poučil.

Proti týmto uzneseniam krajského súdu podal včas dovolania navrhovateľ. Navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu a prvostupňového súdu týkajúce sa návrhu podľa § 30 O.s.p. zrušiť. Pokiaľ ide o rozhodnutie o odmietnutí podania žiadal, aby dovolací súd plne nariadil predbežné opatrenie. V dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 14. decembra 2010 č.k. 12 Co 311/2010-57 uviedol, že toto uznesenie je v rozpore so zákonom. Dal do pozornosti súdu zákon č. 495/2009 Z.z., ktorým bol novelizovaný Občiansky súdny poriadok (§ 30) a zákon č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi. Mal za to, že je osobou v hmotnej núdzi a ako účastníkovi konania mu bolo uprené právo na ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Poukázal na to, že vo veci rozhodoval vyšší súdny úradník a ďalej sa mal vecou zaoberať sudca, čo však splnené nebolo a preto takýto postup považuje za porušenie svojich práv. Uviedol, že nemá právnické vzdelanie, čo bolo tiež dôvodom podania žiadosti v zmysle § 30 O.s.p. Súd nemal vo veci právomoc konať z dôvodu, že jeho postupom mu odňal možnosť konať pred súdom. Súd

konal v rozpore so zákonom a Ústavou Slovenskej republiky. Vyslovil názor, že súd mal povinnosť ustanoviť mu zástupcu v zmysle § 30 O.s.p. Navrhovateľ nebol vyzvaný na predloženie relevantných dôkazov, čo znamenalo, že súd ani nevedel, v čom je podstata prípadu. Toho, čoho sa navrhovateľ domáha vie však formulovať len právnik. V dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 14. decembra 2010 č.k. 12 Co 312/2010-61 uviedol, že 30 dňová lehota na vydanie predbežného opatrenia nebola dodržaná, do vydania rozhodnutia ubehlo 6 mesiacov. Pokladal to za hrubé porušenie O.s.p. Trval na ustanovení zástupcu z radov advokátov podľa § 30 O.s.p.

Odporcovia 1/, 2/ sa k dovolaniam navrhovateľa nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) zistil, že dovolania podala včas osoba k tomu oprávnená – účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.). Hoci dovolateľ nie je zastúpený advokátom a sám nemá právnické vzdelanie (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), v danom prípade nebolo možné nedostatok podmienky povinného zastúpenia považovať za prekážku, ktorá by bránila vydaniu rozhodnutia, ktorým sa dovolacie konanie končí. Dovolací súd pritom vychádzal z povahy rozhodnutia, proti ktorému dovolanie smeruje. Dospel k záveru, že ak predmetom dovolacieho prieskumu je aj rozhodnutie, týkajúce sa žiadosti účastníka o ustanovenie zástupcu z radov advokátov podľa § 30 O.s.p. (tak, ako tomu bolo v posudzovanej veci), nemožno striktne trvať na splnení tejto podmienky. Trvanie na nej by totiž v takomto prípade viedlo k popretiu zámeru, ktorý týmto procesným úkonom účastník sledoval a k popretiu vlastného účelu dovolacieho konania, v ktorom predmetom prieskumu má byť práve záver odvolacieho súdu o tom, či účastník (ne)má právo na ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Treba však zdôrazniť, že dovolací súd sa môže správnosťou napadnutého rozhodnutia zaoberať po vecnej stránke len za predpokladu, ak účastník úspešne uplatní niektorý z dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Dovolací súd teda najskôr skúmal, či dovolania navrhovateľa proti napadnutým uzneseniam odvolacieho súdu sú prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V posudzovanej veci navrhovateľ dovolaniami napadol potvrdzujúce rozhodnutia odvolacieho súdu vydané vo forme uznesenia. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev [§ 109 ods. 1 písm. c)] na zaujatie stanoviska. Dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O.s.p.).

Dovolaním napadnuté uznesenia nevykazujú znaky vyššie uvedených uznesení, preto prípustnosť dovolania z ustanovenia § 239 ods. 1, 2 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku aj uzneseniu), ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady v zmysle § 237 písm. b/, c/, d/, e/, g/ dovolateľ nenamietal a vady tejto povahy nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

V dovolaní proti potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu o neustanovení zástupcu z radov advokátov navrhovateľovi dovolateľ namietal vadu podľa § 237 písm. a/ O.s.p. Domnieval sa, že ak mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom, súd nemal v danej veci právomoc konať.

Treba zdôrazniť, že aj v prípade, že by účastníkovi bola súdom odňatá možnosť konať pred súdom, nemá to za následok nedostatok právomoci súdu. Predmetom konania je náhrada škody a vydanie bezdôvodného obohatenia. Z ustanovenia § 7 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (§ 7 ods. 3 O.s.p.). Je zrejmé, že v prejednávanej veci je daná právomoc súdu. Prípustnosť dovolania preto nemožno vyvodit' ani z § 237 písm. a/ O.s.p.

Osobitne dovolací súd skúmal, či účastníkovi konania nebola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci však nejde.

Z obsahu dovolania navrhovateľa možno vyvodit' námietku, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o nesplnení podmienok pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov (resp. pre oslobodenie od súdnych poplatkov ako jednej z podmienok vyhovenia návrhu podľa § 30 O.s.p.). Treba uviesť, že rozhodnutím o neustanovení zástupcu z radov advokátov nebola navrhovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom. Tento záver opodstatňuje predovšetkým skutočnosť, že Občiansky súdny poriadok dáva odňatie možnosti konať pred súdom výslovne do súvislosti s faktickým procesným postupom súdu, nie s jeho právnym posúdením určitej otázky (vrátane otázky splnenia podmienok pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov súdom). Pokiaľ by sa aj prípadne súd pri rozhodovaní (posudzovaní tejto otázky) dopustil omylu pri aplikácii práva, mal by jeho postup za následok (len) nesprávne rozhodnutie, nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ale právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS50/04). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

K rozhodovaniu vyšším súdnym úradníkom na okresnom súde treba uviesť, že v zmysle § 374 ods. 4 veta druhá O.s.p. odvolaniu podanému proti rozhodnutiu, ktoré vydal súdny úradník, **môže** v celom rozsahu vyhovieť sudca, ktorého rozhodnutie sa považuje za rozhodnutie súdu prvého stupňa; ak sudca odvolaniu nevyhoví, predloží vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Aj v tomto smere je dovolanie navrhovateľa neopodstatnené (nešlo o prípad uvedený v § 374 ods. 4 posledná veta O.s.p.), pretože vecou sa po podaní odvolania zaoberal sudca, resp. senát odvolacieho súdu.

Pokiaľ ide o námietku dovolateľa, že rozhodnutie o predbežnom opatrení nebolo vydané v zákonnej lehote, dovolací súd uvádza, že táto lehota je významná len pri návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý má zákonom požadované náležitosti, čo v tomto prípade splnené nebolo.

Dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd postupoval (v oboch prípadoch) v súlade so zákonom a postup odvolacieho súdu nemal za následok odňatie navrhovateľovi možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p. Nedošlo k znemožneniu realizácie jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany ich práv a právom chránených záujmov, pretože odvolací súd nepostupoval v rozpore s príslušnými procesnými ustanoveniami.

Keďže v prejednávanej veci dovolania navrhovateľa smerovali proti uzneseniam odvolacieho súdu, proti ktorým podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie sú a neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho

dovolania ako neprípustné odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.).

Odporcovia 1/, 2/ mali v dovolacom konaní úspech, preto im patrí právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Odporcom však v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, preto im neboli priznané.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2011

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová